

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

AVIZ CONSULTATIV

în cauza penală privind învinuirea lui

Oleg Borodatîi
(art. 287 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr.1avc-1/24)
(1-24072154-01-1avc-03122024)

Respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției nu constituie un impediment pentru examinarea ulterioară a cauzei penale de către același judecător, în procedură generală sau în procedură simplificată.

25 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților solicitarea privind emiterea avizului consultativ,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Oleg Borodatîi s-a născut în anul 1974 în r-ul Briceni. El a fost acuzat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal (huliganism).

2. La 27 iunie 2024, la faza de urmărire penală, între învinuitul Oleg Borodatîi și procurorul Vladimir Chistruga a fost încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției, potrivit căruia învinuitul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate.

3. La 03 iulie 2024, procurorul a expediat cauza penală cu acordul de recunoaștere a vinovăției, pentru examinare la Judecătoria Edineț.

4. La 17 iulie 2024, judecătorul Ghenadie Bîrsan a respins acordurile de recunoaștere a vinovăției din 27 iunie 2024 și din 10 iulie 2024, restituind procurorului cauza penală pentru continuarea urmăririi penale.

5. La 19 august 2024, procurorul a expediat repetat cauza penală în Judecătoria Edineț cu un alt acord de recunoaștere a vinovăției încheiat la 16 august 2024. Potrivit conținutului acordului respectiv, Oleg Borodatîi a recunoscut comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

6. Cauza penală a fost repartizată judecătorului Ghenadie Bîrsan care, la 21 august 2024, a formulat o declarație de abținere în baza art. 33 alin. (2) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală.

7. Declarația de abținere a fost repartizată judecătorului Eugeniu Pșenița, care, la 26 august 2024, a emis o încheiere prin care a solicitat Curții Supreme de Justiție un aviz consultativ. Această solicitare urmărește clarificarea unor aspecte juridice relevante pentru soluționarea cauzei, înainte de a se lua o decizie definitivă în privința cererii de abținere.

8. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 06 septembrie 2024. La 03 decembrie 2024 solicitarea de aviz a fost repartizat judecătorului Stella Bleșceaga.

ÎN FAPT

9. Oleg Borodatîi este acuzat de faptul că, la 26 aprilie 2024, aflându-se în or. Edineț, într-un loc public, a încălcat ordinea publică și, în cadrul unui conflict, l-a agresat fizic pe Alexei Copeciuc. Acesta i-ar fi aplicat victimei multiple lovituri cu

pumnii în diferite zone ale corpului. În urma acestor acțiuni, Alexei Copeciuc a suferit vătămare neînsemnată a integrității corporale. Acțiunile lui Oleg Borodatîi au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal.

10. La 27 iunie 2024, între Oleg Borodatîi și procurorul Vladimir Chistruga a fost încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției. Potrivit acestui acord, Oleg Borodatîi a recunoscut vinovăția în comiterea, la 26 aprilie 2024, a infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

11. La 03 iulie 2024, procurorul a expediat cauza penală cu acordul de recunoaștere a vinovăției pentru examinare Judecătoriei Edineț.

12. La 08 iulie 2024, judecătorul Ghenadie Bîrsan i-a stabilit procurorului un termen pentru clarificarea chestiunii cu privire la încadrarea juridică reflectate în documentele întocmite la faza de urmărire penală și în acordul de recunoaștere a vinovăției. Potrivit încheierii, încadrarea juridică a faptei conform ordonanței de punere sub învinuire din 21 iunie 2024 (art. 287 alin. (1) Cod penal) nu corespunde cu încadrarea juridică a faptei reflectate în acordul de recunoaștere a vinovăției (art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal).

13. La 10 iulie 2024, procurorul a prezentat procesul-verbal privind corectarea erorilor materiale din aceeași dată, prin care a fost rectificată o eroare materială din acordul de recunoaștere a vinovăției din 27 iunie 2024. Corectarea a vizat încadrarea juridică a faptei, modificând din art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal în art. 287 alin. (1) Cod penal. De asemenea, procurorul a prezentat un nou acord de recunoaștere a vinovăției, încheiat la 10 iulie 2024, prin care Oleg Borodatîi a recunoscut comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

14. La 17 iulie 2024, judecătorul Ghenadie Bîrsan a respins acordurile de recunoaștere a vinovăției din 27 iunie 2024 și 10 iulie 2024, restituind procurorului cauza penală pentru continuarea urmăririi penale. Potrivit încheierii instanței, respingerea acestor acorduri a fost motivată de neconcordanța dintre încadrarea juridică a faptei din ordonanța de punere sub învinuire și cea din acordul din 27 iunie 2024. Existența altor două persoane incluse în ordonanța de începere a urmăririi penale, care au fost menționate în fabula acordului din 27 iunie 2024, dar în privința cărora nu au fost emise ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală. Actele suplimentare prezentate de procuror nu au fost acceptate de instanță, deoarece acestea au fost întocmite după transmiterea cauzei penale în instanță cu acordul de recunoaștere a vinovăției din 27 iunie 2024. Acordul din 10 iulie 2024 este considerat un nou acord de recunoaștere a vinovăției, ceea ce nu corectează problemele identificate de instanță. Astfel, cauza penală a fost restituită pentru continuarea urmăririi penale, iar acordurile de recunoaștere a vinovăției au fost respinse. Încheierea dată nu a fost contestată.

15. La 19 august 2024, procurorul a expediat repetat cauza penală Judecătoriei Edineț, cu un nou acord de recunoaștere a vinovăției încheiat la 16 august 2024. Conform prevederilor acordului, Oleg Borodatîi a recunoscut comiterea

infrațiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) din Codul penal. Cauza penală a fost repartizată aceluiași judecător, Ghenadie Bîrsan.

16. La 21 august 2024, judecătorul Ghenadie Bîrsan a formulat o declarație de abținere, invocând art. 33 alin. (2) pct. 5) și 6) din Codul de procedură penală. Judecătorul a menționat că, în încheierea din 17 iulie 2024 (a se vedea para. 14), el și-a exprimat opinia asupra cauzei, în special referitor la anumite circumstanțe ce vizează încadrarea juridică a faptei, precum și asupra lipsei actelor/ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală a lui Ion Borodatîi și Vlad Borodatîi, care au fost incluși în ordonanța privind începerea urmăririi penale din 13 iunie 2024.

17. La 26 august 2024, declarația de abținere a fost repartizată pentru examinare judecătorului Eugeniu Pșenița.

PROBLEMA DE DREPT PENTRU CARE SE SOLICITĂ AVIZUL

18. La 26 august 2024, judecătorul Eugeniu Pșenița a solicitat Curții Supreme de Justiție, în baza art. 331² din Codul de procedură penală, emiterea unui aviz consultativ. Judecătorul solicită avizul pentru a clarifica dacă același judecător poate examina repetat cauza penală după ce anterior a respins acordul de recunoaștere a vinovăției.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

19. Art. 7 alin. (10) Cod de procedură penală, prevede următoarele:

„Dacă în procesul judecării cauzei se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților la proces, emiterea unui aviz consultativ.”

20. Art. 39 pct. 6) Cod de procedură penală prevede că Curtea Supremă de Justiție emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative cu privire la aplicarea legislației.

21. Partea relevantă a art. 33 Cod de procedură penală este următoarea:

„(2) Judecătorul nu poate participa la judecarea cauzei și urmează a fi recuzat:

...

5) dacă el a luat în această cauză hotărâri anterioare judecării în care și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului;

6) dacă există alte circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorului.

(3) Judecătorul nu poate participa la o nouă judecare a cauzei atât în primă instanță, cit și pe cale ordinară sau extraordinară de atac și urmează a fi recuzat și în cazul în care a mai participat în calitate de judecător la examinarea aceleiași cauze în primă instanță, pe cale ordinară sau extraordinară de atac, precum și în cazul participării ca judecător de instrucție.

(4) Dispozițiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute la alin.(2) pct.5) și la alin.(3) nu se aplică judecătorului de instrucție și judecătorului instanței de recurs care judecă recursul împotriva hotărârii privind măsura preventivă.”

22. Partea relevantă a art. 331² Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Dacă în procesul judecării cauzei se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților, emiterea unui aviz consultativ cu privire la aplicarea legislației.

(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:

a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost explicată anterior de către Curtea Supremă de Justiție;

...

(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune printr-o încheiere, emisă în termen de 5 zile, care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la emiterea avizului consultativ, se amână pledoariile. Încheierea se transmite Curții Supreme de Justiție în termen de 5 zile de la data emiterii.

(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web oficială a Curții.

(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în cel mult 3 luni de la data solicitării, acesta fiind publicat pe pagina web oficială a Curții.”

23. Art. 504 Cod de procedură penală conține dispoziții generale privind procedura acordului de recunoaștere a vinovăției. Partea relevantă a acestuia este următoarea:

„(1) Procedura de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției și judecarea cauzelor penale în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se desfășoară în ordinea generală stabilită în prezentul cod, cu completările și derogările prevăzute în prezentul capitol.

(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției este o tranzacție încheiată între procuror și învinuitul persoană fizică sau juridică care și-a exprimat acordul de a-și recunoaște vina și acceptă încadrarea juridică a faptei, precum și forma de executare a pedepsei, în schimbul unei pedepse reduce.

(3) Procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică în cazul:

1) învinuitului care, la momentul săvârșirii infracțiunii, a împlinit vârsta de 16 ani;

2) infracțiunilor pentru care se aplică pedeapsa cu închisoare pe un termen până la 15 ani inclusiv, cu excepția celor prevăzute la art.135 și 1351 din Codul penal.

(4) Acordul de recunoaștere a vinovăției nu poate fi încheiat cu persoana învinuită de crearea unui grup criminal organizat sau a unei organizații criminale.

(5) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi inițiat de către procuror, de către învinuit și apărătorul său și poate fi încheiat în orice moment după punerea sub învinuire și până la trimiterea cauzei în judecată.

...

(7) În cazul infracțiunii săvârșite cu participație, cauza în privința persoanei cu care a fost încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției se disjunge, formând un dosar separat.”

24. Art. 505 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală prevăd următoarele:

„(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se întocmește în scris, după aprobarea, în scris, a limitelor pedepsei de către procurorul ierarhic superior, cu participarea obligatorie a învinuitului și a apărătorului acestuia.

(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi încheiat atunci când, în baza probelor administrate, reiese că faptele au fost săvârșite de învinuit și rezultă stabilirea vinovăției acestuia.”

25. Art. 506 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 506. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției

(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției trebuie să cuprindă:

1) data și locul încheierii;

2) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la încheierea acordului;

3) datele necesare pentru identificarea învinuitului, prevăzute la art.104 alin.(2), sau datele de identificare a persoanei juridice;

4) descrierea faptei ce formează obiectul acordului și de care este învinuită persoana;

5) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;

6) mijloacele de probă;

7) declarația expresă a învinuitului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică a acesteia;

8) categoria, mărimea și modul de executare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, dacă s-a ajuns la un astfel de acord;

9) semnătura procurorului, a învinuitului, a apărătorului și, în cazul învinuitului minor, a reprezentantului legal al acestuia.

(2) Apărătorul certifică separat, în scris, declarația că acordul de recunoaștere a vinovăției a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, prevăzută

în prezentul capitol, a fost respectată și că recunoașterea vinovăției de către învinuit rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată.

(3) Înainte de trimiterea în judecată a cauzei cu acord de recunoaștere a vinovăției, materialele dosarului sunt prezentate învinuitului și apărătorului său pentru a lua cunoștință de ele, conform prevederilor art.293 și 294.”

26. Art. 508 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) În cazul în care acordul de recunoaștere a vinovăției nu corespunde prevederilor art. 504 alin. (7) și ale art. 506, instanța de judecată fixează un termen pentru înlăturarea omisiunilor, care nu poate depăși 10 zile lucrătoare.

(2) După înlăturarea omisiunilor, instanța procedează conform prevederilor art.351, care se aplică în mod corespunzător.”

27. Art. 509 alin. (3) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„În cazul în care inculpatul susține acordul de recunoaștere a vinovăției, el face declarații în instanță despre ceea ce a săvârșit în legătură cu fapta prejudiciabilă ce i se încredințează și atitudinea sa față de probele anexate la dosar.”

28. Art. 509² alin. (1) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 504 alin.(3) și (4), art. 505 alin. (2) și (3) și art. 508 alin. (1) cu privire la toate faptele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției sau dacă instanța de judecată apreciază că încadrarea juridică a faptei este eronată, că pedeapsa prevăzută de lege ori modul de executare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord este stabilit contrar legii sau că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii ori cu personalitatea inculpatului, instanța, printr-o încheiere, respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și îl restituie procurorului în vederea continuării urmăririi penale.”

APRECIEREA INSTANȚEI

29. Curtea Supremă de Justiție poate emite un aviz consultativ în cadrul examinării unei cauze penale dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 331² Cod de procedură penală (a se vedea para. 22). Avizul consultativ a fost solicitat în contextul examinării declarației de abținere a judecătorului de la examinarea unui acord de recunoaștere a vinovăției într-o cauză în care același judecător a respins anterior un alt acord încheiat cu același inculpat. Declarația de abținere (a se vedea para. 18) se întemeiază pe dispozițiile art. 33 alin. (2) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală. Curtea Supremă de Justiție constată că și art. 33 alin. (3) Cod de procedură penală poate avea incidență în această cauză. Opinia cu privire la interpretarea acestor prevederi este esențială pentru soluționarea declarației de abținere. Curtea Supremă de Justiție nu a oferit anterior o interpretare asupra aspectului juridic invocat în cererea de aviz. Prin urmare, cererea de emitere a avizului consultativ întrunește condițiile pentru a fi examinată.

30. Art. 33 Cod de procedură penală prevede exhaustiv toate situațiile de incompatibilitate a judecătorului. Alin. (2) al acestui articol stabilește că un judecător nu poate participa la judecarea unei cauze dacă a pronunțat hotărâri în aceeași cauză prin care și-a exprimat opinia asupra vinovăției inculpatului, sau dacă există circumstanțe susceptibile să genereze îndoieli rezonabile cu privire la imparțialitatea sa. Alin. (3) explică că interdicția de a participa la o nouă judecare a cauzei se aplică față de examinarea în fond, cât și față de toate căile de atac, atât ordinare cât și extraordinare. Aceste interdicții au scopul de a asigura imparțialitatea judecătorului la judecarea fondului cauzei.

31. Completul reține că, după modificările din anul 2023, competența instanței de judecată la judecarea cauzelor penale în baza acordului de recunoaștere a vinovăției este mai limitat. Conform art. 509 alin. (2) Cod de procedură penală, judecătorul doar constată dacă inculpatul înțelege învinuirea și consecințele acordului, recunoaște vinovăția și că a încheiat acordul benevol și îl susține. După cum prevede art. 509² alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul poate respinge acordul de recunoaștere a vinovăției doar dacă:

a) nu sunt respectate condițiile prevăzute la art. 504 alin. (3) și (4) (subiecții care pot încheia acordul și infracțiunile pentru care acordul poate fi încheiat);

b) nu este respectat art. 505 alin. (2) (suficiența probelor pentru constatarea vinovăției);

c) nu este respectat art. 508 alin. (1) (disjungerea cauzei și conținutul acordului, după ce instanța a oferit termen pentru înlăturarea omisiunilor);

d) încadrarea juridică a faptei este eronată;

e) pedeapsa convenită în acord ori modul de executare a pedepsei sunt contrare legii, sau pedeapsa este nejustificat de blândă.

32. Spre deosebire de legislația în vigoare până la 22 august 2023, în prezent, dacă judecătorul respinge acordul, conform art. 509² alin. (1) Cod de procedură penală, acordul se restituie procurorului pentru continuarea urmăririi penale. Aceasta nu declanșează automat procedura contencioasă. Procurorul are discreția de a încheia un nou acord după înlăturarea omisiunilor stabilite de judecător, sau de a transmite cauza în instanța de judecată pentru examinare conform procedurii generale, inclusiv de a acumula probe suplimentare. Procurorul nu poate prezenta din nou instanței de judecată același acord, fără înlăturarea omisiunilor, iar în cazul înlăturării omisiunilor, obiectul examinării ulterioare se schimbă. Aceeași logică rezultă și din art. 33 alin. (4) Cod de procedură penală, care permite aceluiași judecător să examineze succesiv mai multe demersuri de arestare în privința aceluiași persoane (a se vedea para. 21).

33. Completul de asemenea subliniază că, conform art. 509 Cod de procedură penală, la examinarea acordului de recunoaștere a vinovăției în instanța de

judecată, procurorul dă citire acordului și este audiată poziția inculpatului și a apărătorului cu privire la acord. Dacă recunoaște acordul, inculpatul face declarații cu privire la fapta incriminată și probele anexate la dosar. Art. 509¹ alin. (3) pct. 4) Cod de procedură penală, de asemenea prevede, că atunci când stabilește vinovăția, judecătorul se bazează pe probele prezentate de procuror și acceptate de inculpat. Prin urmare, atunci când stabilește vinovăția inculpatului în baza acordului de recunoaștere a vinovăției, pe lângă elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, judecătorul va verifica credibilitatea recunoașterii vinovăției de către inculpat. În cazul respingerii acordului, judecătorul nu se pronunță asupra fondului cauzei, nu apreciază toate probele care pot exista în dosar și nu formulează concluzii referitoare la vinovăția sau nevinovăția inculpatului.

34. Având în vedere cele menționate în para. 30 - 33, soluționarea unei cauze penale de către același judecător, după respingerea de către acesta a acordului de recunoaștere a vinovăției, nu cade sub incidența incompatibilităților din art. 33 Cod de procedură penală. Drept consecință, distribuirea repetată a cauzei către judecătorul care anterior a respins un acord de recunoaștere a vinovăției în aceeași cauză penală, cu privire la același inculpat, nu constituie temei de abținere sau de recuzare a judecătorului.

35. Din motivele de mai sus, în temeiul art. art. 331² alin. (7) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite solicitarea judecătorului Eugeniu Pșenița privind emiterea unui aviz consultativ;

Emite prezentul aviz consultativ potrivit căruia respingerea în trecut a acordului de recunoaștere a vinovăției nu constituie un impediment pentru examinarea ulterioară a cauzei penale de către același judecător, în procedură generală sau în procedură simplificată.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Digitally signed by Bleșceaga Stella
Date: 2025.03.26 17:12:57 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Ghenadie Eremciuc